Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003800

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-09-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Василак Ольга Степанівна

2. Olha Vasylak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 27-10-2025

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10970

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.25, 14.43

Тема дисертації:

1. Підготовка вчителів історії до навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивної освіти

2. Training history teachers to teach students with intellectual disabilities in inclusive education

Реферат/анотація:

1. Дисертаційну роботу присвячено дослідженню підготовки вчителів історії до навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивної освіти. Об'єкт дослідження – підготовка учителів історії у закладах вищої освіти до роботи в умовах інклюзивної освіти. Предмет дослідження – формування готовності у вчителів історії до навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного навчання закладу загальної середньої освіти. Джерельною базою дослідження слугують наукові праці з корекційної педагогіки, інклюзивної освіти, методики викладання історії, а також нормативно-правові документи, що регламентують освітній процес для осіб з особливими освітніми потребами, а також для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. До джерел належать фахові статті, матеріали науково-практичних конференцій, державні стандарти, методичні рекомендації, праці

українських та зарубіжних дослідників, а також сучасні публікації, присвячені професійній підготовці педагогів до роботи в інклюзивному середовищі. Наукова новизна і теоретичне значення полягає утому, що уперше зроблено теоретико-методологічне обґрунтування процесу підготовки вчителів історії до навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку в інклюзивному освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти, яка поєднує навчальну дисципліну «Навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного навчання» та виконання практичних завдань під супервізією; уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми; визначено та систематизовано компоненти (когнітивний, операційно-рефлексивний, мотиваційний), критерії (професійно-когнітивний, діяльнісно-практичний, ціннісно-мотиваційний) та показники готовності вчителів історії до навчання учнів з інтелектуальними порушеннями, окреслено професійні й інклюзивну компетентності, необхідні вчителю історії для ефективної роботи з учнями з інтелектуальними порушеннями у закладах загальної середньої освіти; подальшого розвитку набули зміст, форми та методи формування готовності вчителів історії до навчання учнів з інтелектуальними порушеннями у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням в системі вищої освіти України. Практична цінність роботи полягає в тому, що розроблено та впроваджено у практику підвищення кваліфікації вчителів історії авторську програму задля формування готовності до навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку у закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням. Розроблено діагностичний інструментарій для визначення рівнів сформованості професійно-когнітивного, діяльнісно-практичного, ціннісно-мотиваціного критеріїв готовності випускників спеціальності «Середня освіта. Історія» закладів вищої освіти та вчителів історії закладів загальної середньої освіти до навчання учнів з інтелектуальними порушеннями у закладах загальної середньої освіти (анкетування і тестування), а також анкети для корекційних педагогів, завучів та батьків. Результати дослідження можуть бути використані в системі підготовки вчителя історії закладу загальної середньої освіти за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти України; у системі підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів; вчителями історії для їх поступального професійно-педагогічного зростання та розвитку. Ключові слова: заклад вищої освіти; університет; вища освіта; освіта; кар'єра; освітній процес; навчальний процес; професійна підготовка; компетентність; інклюзивна компетентність; інклюзія; інклюзивна освіта; інклюзивне навчання; здобувач освіти; студент; діти з особливими освітніми потребами; діти з інтелектуальними порушеннями; історія; методи навчання; заклад загальної середньої освіти; особливі освітні потреби, інтелектуальні порушення; порушення інтелектуального розвитку; готовність; готовність вчителя до роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.

2. The dissertation investigates the preparation of history teachers for educating students with intellectual disabilities in inclusive educational contexts. The objective of this research is to develop strategies for preparing history teachers in higher education institutions for professional practice in inclusive educational settings. The subject of the research is the formation of history teachers' readiness to educate students with intellectual disabilities in inclusive secondary school settings. The research foundation consists of scholarly works in correctional pedagogy, inclusive education, and history teaching methodology, as well as normative and legal documents regulating the educational process for individuals with special educational needs, particularly children with intellectual disabilities. Additional sources include professional articles, conference proceedings, state standards, methodological recommendations, and studies by Ukrainian and international researchers on the professional training of teachers for inclusive environments. The scientific novelty and theoretical significance of this research are evidenced by the establishment of a theoretical and methodological foundation for preparing history teachers to educate students with intellectual disabilities in inclusive secondary school environments. This preparation combines the academic discipline 'Teaching Children with Intellectual Disabilities in the Context of Inclusive Education' with supervised practical tasks. The study clarifies the conceptual and categorical framework of the research problem, defines and systematizes the components (cognitive, operational-reflective, motivational), criteria (cognitive-professional, practical-activity, motivational-value), and indicators of history teachers' readiness, and identifies the professional competencies required for effective work with students with

intellectual disabilities in secondary schools. Additionally, the research advances the content, forms, and methods for fostering history teachers' readiness to educate students with intellectual disabilities in inclusive educational settings within the higher education system in Ukraine. The practical significance of this research is reflected in the development and implementation of an original in-service training program for history teachers, aimed at enhancing their readiness to educate students with intellectual disabilities in inclusive secondary school settings. Diagnostic tools have been developed to assess cognitive-professional, practical-activity, and motivational-value readiness among graduates of higher education institutions majoring in Secondary Education (History) and practicing history teachers in secondary schools. These tools include questionnaires and tests for teachers, as well as surveys for special education teachers, school administrators, and parents. The results of this study are applicable to the professional preparation of history teachers in general secondary education institutions through educational and professional programs at the bachelor's and master's levels in Ukraine, as well as within the system of in-service training and retraining of pedagogical staff. History teachers may also apply these findings to support their ongoing professional and pedagogical development. Keywords: higher education institution; university; higher education; education; career; educational process; teaching process; professional training; competence; inclusive competence; inclusion; inclusive education; inclusive learning; learner; student; children with special educational needs; children with intellectual disabilities; history; teaching methods; secondary school; special educational needs; intellectual disabilities; intellectual developmental disabilities (IDD); readiness; teacher readiness to work with children with intellectual disabilities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Василак О. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку як об'єкт дослідження. Іноваційна педагогіка. 2024. Т. 2, вип. 67 : Розділ 4. Соціальна педагогіка. С. 241–245.
- Василак О. Методи навчання дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках історії (5-6 клас). Освіта. Іноватика. Практика. 2024. №6. Т.12. С.6-10.
- Василак О. Інклюзивна компетентність вчителя: сучасний вимір. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2024. №5 (139). С.209-215.
- Василак О. Адаптація та модифікація навчального матеріалу для дітей з інтелектуальними порушеннями. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. 2024. №3. С.136-143.
- Криницька І., Скочко М., Василак О. Робота з дітьми з інвалідністю в системі соціального захисту. Humanitas. 2024. № 4. С. 106–114.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слозанська Ганна Іванівна

2. Hanna Slozanska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8394-4925

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Оксана Олексіївна

2. Oksana Kravchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9732-6546

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косенко Юрій Миколайович

2. Yurii Kosenko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2723-2031

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Ірина Мирославівна
2. Iryna Shulha

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0651-047X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горішна Надія Мирославівна
2. Nadiia Horishna

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9724-7098

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Калаур Світлана Миколаївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Калаур Світлана Миколаївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Любінецька Марія Ігорівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна